

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ COĞRAFYA
ALANINA
İLİŞKİN ÖZ YETERLİK İNANÇLARI
(Ondokuz Mayıs Üniversitesi Örneği)**

THE SELF-EFFICACY BELIEVES OF PRE-SERVICE TEACHERS OF SOCIAL
SCIENCES RELATED TO GEOGRAPHY

Cemile Karadeniz*, Nevin Özdemir**

* OMÜ, Eğitim Fakültesi, Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Coğrafya
Eğitimi ABD

** OMÜ, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ABD
*cemilebk@omu.edu.tr,** nevinozdemir@hotmail.com

Özet:

Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının aldıkları eğitim sonucunda coğrafya alanındaki yeterlik inançlarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada öz yeterlik ölçeği kullanılmıştır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim ve Amasya Eğitim Fakültelerinde uygulanan çalışma sonucunda fakülteler ve cinsiyet açısından anlamlı bir fark görülmemiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanında öz yeterlik inançlarının ise orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Abstract :

In this study self-efficacy scale is used to determine the self-efficacy perception of student teachers of Social Studies for Geography at the end of their education. At the end of the study that has been applied in Ondokuz Mayıs University, Samsun and Amasya Faculties of Education, no significant differences are seen according to schools and sex groups. It has been seen that self-efficacy believes of student teachers of Social Studies are in a moderate level for Geography.

Anahtar sözcükler: öz yeterlik, coğrafya alanında öz yeterlik, öz yeterlik ölçeği, sosyal bilgiler öğretmen adayları
Key words: self-efficacy, self-efficacy for geography, scale of self- efficacy, pre-service teachers of social sciences

GİRİŞ

Psikoloji ve eğitim alanında öğretmen yeterliği genellikle “öğretmenin, öğrenci performansını etkileme kapasitesine inanma derecesi” olarak tanımlanmaktadır (Bergman vd.,1977 ;137). Tschannen- Moran vd. (1998) 1974 ve 1997 arasındaki döneme ait öğretmen yeterliği ile bir şekilde ilgili 100’ün üzerinde makale, konferans

bildirisi ve kitap gibi kaynakların hemen hemen tamamını gözden geçirmiştir. Öğretmen yeterliği kavramının; öğrencinin başarısı, öğrencinin okula, işlenen konuya ve öğretmene tutumu, öğretmenin sınıfta davranışları, öğretim tutumu, stresi, tükenmişliği ve öğretmenin yenilikleri yerine getirmeye istekliği gibi birçok önemli eğitimsel değiş-

keni içerdiğini tespit etmiş bulunmaktadır.

Kişisel ve mesleki gelişim, program ve içerik bilgisi, öğreneni tanıma, öğrenme ve öğretme süresi, öğrenmeyi-gelişimi izleme ve değerlendirme, okul, aile ve toplum ilişkileri iyi bir öğretmenin sahip olması gereken genel yeterliklerdir (MEB, 2005). Öğretmenlerin belirtilen yeterlikleri yerine getirmeleri, aldıkları iyi eğitimin yanı sıra, bu görev ve sorumlulukları yerine getirebileceklerine olan inançları ile de yakından ilgilidir. Öz yeterlik (self efficacy) inancı Bandura'nın (1977-94) sosyal öğrenme kuramının merkezini oluşturan kavramlardan biri olup "bireylerin belli bir performansı gösterebilmek ve olası durumlar ile başa çıkabilmek için gerekli eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine ilişkin bireysel yargılarıdır". Öğretmen öz yeterlik inancı, Atıcı (2000) ve Bandura (1977) tarafından öğretmenlerin öğretme işlevini başarılı bir şekilde yerine getirebilmek ve belirli ürünlere erişmek için gerekli davranışları düzenleme ve uygulama konusunda yeteneklerine inanışları olarak tanımlanmaktadır.

İnsanların sahip olduğu inançların davranışlarını, motivasyonunu ve sonuçta da başarı veya başarısızlıklarını etkilediği Bandura (1977,1993), Enochs ve Riggs'in (1990) araştırmaları sonucunda belirlenmiştir. Gibson ve Dembo (1984) bireylerin belirli etkinlikleri yapamayacaklarına inanmaları durumunda, gerekli olan davranışı ya hiç yapmayacaklarını ya da o davranışı gerçekleştirse bile bunda ısrarcı olmayacaklarını belirtmektedir. Pajares (1997) öz yeterlik inancı için dışarıdan kaynaklanan zorluklar karşısında ısrarımız olduğunu ve bizim heyecanımızı etkileyen sesimiz olduğunu belirtmektedir. Kısaca, öz yeterlik teorisi,

motivasyon düşüncesinde geçerli genel bir temadır (Henson;2002).

Rimm ve Sawyer (2004) öğretmenlerin tutum ve güven gibi özelliklerinin sınıftaki davranışları ve uygulamalarıyla tamamen bağlantılı olduğunu belirtmektedir. Lewitt (2001), öğretmenlerin öğretme ve öğrenmeyle ilgili sahip oldukları inançların, bir tutum geliştirmelerini sağladığını ve onların davranışları üzerinde de önemli etkileri olduğunu belirtmektedir. Lampe (2002)'nin aktardığı Ashton ve Webb (1986)'in öğretmenin yeterlik duygularıyla, öğretim ve öğrenme davranışları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, öğretmenin yeterliği konusundaki düşüncelerinin öğretmen ve öğrenci davranışlarını ve başarısını etkilediği ileri sürülmüştür. Ashton (1984), öğrenci başarısının en çok, öğretmen özelliklerinden öz yeterlik inancı ile tutarlı bir ilişki gösterdiğini belirtmektedir. Schmitz'in (2000) öğretmenlere yönelik yaptığı araştırmada öz yeterlik inançları yüksek olan öğretmenlerin, mesleklerine daha çok yönelen ve memnuniyetleri yüksek olan öğretmenler oldukları belirlenmiştir. Aynı zamanda yüksek öz yeterlik inancına sahip olan öğretmenlerin, öğretime yönelik çaba, hedef ve isteklerinin daha çok arttığı ileri sürülmektedir (Tschannen-Moran ve Hoy; 2001, Özkan vd.; 2002). Ayrıca zaman kullanımı ve sınıf yönetiminde kullanılan yöntemlerin de öğretmenlerin öz yeterlik inançları ile ilişkili olduğu belirlenmiştir (Gibson, Dembo; 1984, Saklofske, Michayluk; 1988).

Fredman ve Kass (2002) öğretmenlerin, öz yeterlik algılarının okullarındaki iki sosyal sistem ile ilişkili olduğunu belirtmektedir. Bunlardan ilki öğretmenlerin öğrencilerle etkileşimleri (ders amaçları, öğretim planları ve öğrencilerle ilişki) ve ikincisi ise öğretmenin okul idaresi ve meslektaşlarıyla

olan bağlantılarıdır (okulun amaçlarına erişmede danışılmak ve okul müdürü ve idarecilerle ilişkiler). Öz yeterliliği yüksek öğretmenlerin öğrenci ve meslektaşlarıyla ve de okul idaresiyle ilişkilerinin daha olumlu olduğu görülmektedir.

Literatür taraması yapıldığında eğitim araştırmaları alanında öğretmen yeterliği çalışmalarının 20 yılı aşkın zamandır yapılırken öz yeterlik üzerine çalışmaların son yıllarda gelişme gösterdiği anlaşılmaktadır (Pajeres,1996;543). Türkiye’de Savran (2001), Bıkmaç (2002), Özkan vd. (2002), Gerçek vd. (2004), Yılmaz vd.(2004), Hazı (2004), Morgil vd. (2004), Umay (2002), Akkoyunlu ve Orhan (2003) tarafından öğretmen adayları veya öğretmenler üzerinde yapılan öz yeterlik çalışmaları fen, matematik ve bilgisayar kullanım alanlarında olmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda ülkemizde sosyal bilimlerde öz yeterlik çalışmalarına rastlanılamamıştır. Ancak Öztürk’ün (2003 ve 2004) coğrafya öğretmenlerinin öğretim yapma yeterlilikleri ve de yöntem ve teknikleri kullanabilme yeterlilikleri üzerine araştırmaları bulunmaktadır.

Yabancı literatürde ise öğretmenlerin çoğunlukla fen, matematik, bilgisayar, yabancı dil alanlarında öz yeterlikleri üzerinde durulurken, ilkökul öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde öz yeterlik algılarını farklı değişkenlere göre inceleyen eserlere de rastlanmıştır. Sunulan bu çalışma ile sosyal bilimlerden coğrafya alanında fark edilen bir eksikliğin giderileceği düşünülmektedir.

Öğretmenlerin hizmet öncesi veya içi dönemde bir alanda öz yeterliklerinin ölçülmesi, onların davranışlarının daha doğru olarak belirlenmesine olanak tanıyacaktır. Öğretmen adaylarının kendi eksikliklerinin ne olduğunu

görmelerine yardımcı olabilecek çalışmalar ile öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimde kendi alanlarına özgü olarak ihtiyaçları da belirlenebilecektir. Böylece eğitim programlarının kişilerin öz yeterlik inançlarını sağlama ve geliştirmeye yönelik düzenlemeleri de kapsayacak şekilde yeniden gözden geçirilmesi sağlanabilir.

Eğitim fakültelerinin hedeflerinden biri de öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programda yeterli bilgi ile donanması ve bu bilgilerini iyi bir şekilde öğretme becerileri kazanmalarıdır. Sosyal bilgiler öğretmen adayları eğitim alan derslerinin yanı sıra tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, vatandaşlık dersleri gibi diğer alanlarından dersler alarak öğrenim görmektedirler. Programın hedeflerinden biri de sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanına yönelik öz yeterlik inancı oluşturmalarıdır. Böyle bir hedefin gerçekleşip gerçekleşmediğinin ölçülmesi ve eksikliklerin saptanabilmesi için bu çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Coğrafya alanına yönelik öz yeterlik inanç ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öz yeterlikleri araştırılmış ve sonuçları tartışılmıştır.

Araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanında öz yeterlik algı düzeylerini araştırmaktır.

2.YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırma; Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi ve Amasya Eğitim Fakültelerinde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında 2004-2005 öğretim yılında öğrenimlerine devam eden son sınıf öğrencilerinden random (şans) yoluyla seçilen 184 öğretmen adayından oluşan

bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini 230, örneklemini 184 öğrenci oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında “Coğrafya Alanına İlişkin Öz Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Karadeniz (2005) tarafından geliştirilen ölçek üç alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçek geliştirme sırasında sosyal bilgiler öğretmen adaylarına uygulanan 30 maddelik ölçeğin madde toplam puan korelasyonuna bakılmıştır. Madde toplam puan korelasyonu .30’un altında

olan maddeler elenerek 19 maddeden oluşan bir ölçek hazırlanmıştır.

Coğrafyayı yaşam becerilerine dönüştürebilme alt ölçeği, kişinin sahip olduğu coğrafya bilgisini yaşamda kullanabilmesi yetisini içerir. Coğrafya benlik algısı alt ölçeği, kişinin coğrafya alanında temelde kendini değerlendirmesi ve özgüven durumunu tanımlar. Coğrafya alanında davranışlarında farkındalık alt ölçeği ise kişinin Coğrafya alanında sahip olduğu davranış yeterliklerini değerlendirmesini tanımlamaktadır.

Tablo: 1. Ölçeğin madde toplam korelasyonları, faktör yükleri ve alfa katsayıları

Maddeler		Madde Toplam Korelasyonları	Faktör yükleri		
			1	2	3
Coğrafyayı yaşam becerilerine dönüştürebilme	12. Coğrafya bilgilerimi başkalarına iyi bir şekilde öğretebilirim.	,57	,59		
	15.Coğrafya bilgilerim sayesinde coğrafi öngöründe (tahminlerde) bulunabilirim.	,59	,54		
	21.Coğrafya bilgilerimle çevremi sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan değerlendirebilirim.	,58	,65		
	22.Coğrafya bilgilerimi haritalar üzerinde gösterebilirim.	,55	,74		
	23.Coğrafyayla ilgili yeni bir durumla karşılaştığımda nasıl davranmam gerektiğini bilirim.	,53	,70		
	26.Coğrafi bakış açısına yeterince sahip olduğumu düşünüyorum.	,42	,60		
	28.Coğrafya konularına yönelik grafik ve tabloları yorumlayabilirim.	,59	,73		
30.Coğrafya bilgimi günlük yaşamımda etkin olarak kullanabildiğimi düşünüyorum.	,55	,66			
Coğrafi benlik algısı	1.Öğrenimimden sonrası için yeteri kadar coğrafi bilgiyle donanımlı olduğumu düşünüyorum	,54		,63	
	3.Coğrafya bilgilerim sayesinde kendimi doğal çevreye daha uyumlu hissediyorum.	,52		,76	
	5.Mekansal sorunları coğrafya bilgilerimle algılayabildiğimi düşünüyorum.	,59		,69	
	10.Yeterince uğraşırsam her türlü Coğrafi olay veya durumu açıklayabilirim.	,53		,49	

Coğrafya alanında davranışlarda farkındalık	2.Coğrafya kavramlarını tam öğrenemediğimi düşünüyorum.	,20		,83
	4.Öğrendiğim Coğrafya kavramlarını hayattaki olaylarla bağdaştıramıyorum.	,28		,59
	11.Haritalardaki Coğrafya bilgilerini analiz edemiyorum.	,29		,43
	18.Coğrafya alanında bir araştırma yapabileceğimi sanmıyorum.	,40		,62
	24.Coğrafya kavramlarını etkili bir şekilde öğretebilecek gerekli yöntemleri bilmiyorum.	,20		,51
	25.Coğrafya bilgilerini grafik ve tablolar oluşturarak açıklayamam.	,47		,51
29.Coğrafyanın benim için uygun bir uğraş olmadığını düşünüyorum.	,39		,74	

Alfa; ,80

Öğrencilerin öz yeterlik inancı ifadelerine katılıp katılmadıkları; her zaman, genellikle, bazen, nadiren ve hiçbir zaman şeklinde de belirtilen 5'li dereceleme ölçeği ile ölçülmüştür. Buna göre hazırlanan bu ölçek için alınabilecek maksimum puanın 95, minimum puanın da 19 olması beklenmektedir.

Tablo:1 incelendiğinde Coğrafyayı yaşam becerilerine dönüştürebilme adlı faktörde yer alan maddelerin birinci faktörde verdikleri faktör yüklerinin 0,54 ve üzeri, madde toplam korelasyonlarının da 0,42 ve üzeri olduğu görülmektedir. Coğrafi benlik algısı adlı faktörde yer alan maddelerin madde toplam korelasyonları incelendiğinde, korelasyon katsayılarının 0,52 ile 0,59 arasında değiştiği görülmektedir. Ayrıca, maddelerin bu faktördeki yük dağılımları da 0,49 ile 0,76 arasında değişmektedir. Coğrafya alanında davranışlarda farkındalık faktöründe yer alan maddelerin madde toplam korelasyonları 0,20 ile 0,47 arasında, maddelerin faktör yük dağılımı ise 0,43 ile 0,83 arasında değişmektedir.

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek üzere kullanılan Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0,80'dir.

3. BULGULAR

Öz yeterlik inançlarını puanlamada 59 ve aşağısı düşük, 60 ve 82 arası orta, 83 ve yukarısı ise yüksek kabul edilmektedir.

Ortalamaya bakıldığında Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının Coğrafya alanındaki öz yeterlik algılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür ($X=71,75$).

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanında yeterlik algıları 4 maddede anlamlı bir farklılık göstermektedir. Madde 3 (Coğrafya bilgilerim sayesinde kendimi doğal çevreye daha uyumlu hissediyorum), Madde 5 (Mekânsal sorunları coğrafya bilgilerimle algılayabildiğimi düşünüyorum) ve Madde 29'a (Coğrafyanın benim için uygun bir uğraş olmadığını düşünüyorum) yönelik öğretmen adayı yeterlik algısı, kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre daha yüksektir. Sadece Madde 21'de (Coğrafya bilgilerimle çevremi sosyo - kültürel ve ekonomik açıdan değerlendirebilirim) erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yüksek yeterlik algısına sahiptir.

Tablo: 2 Ölçeğe ait betimsel istatistikler

Cinsiyete Göre

Cinsiyet	N	X	SS	t	önem
Erkek	107	71,4112	13,8107	-,397	önemsiz
Kız	77	72,1039	9,8269		

Ortalamalara bakıldığında erkek öğrencilerin öz yeterlik algılama düzeylerinin kız öğrencilere göre daha düşük olduğu söylenebilir. Ölçeğin uygulandığı Amasya Eğitim Fakültesiyle Samsun Eğitim Fakültesi sosyal bilgiler öğretmen adayları arasında coğrafya alanına

ilişkin öz yeterlik algılarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ondokuz Mayıs Üniversitesinin her iki fakültesinde de diğer Eğitim Fakültelerinde olduğu gibi, aynı program uygulandığından anlamlı bir fark görülmemesi doğal bulunmaktadır.

Okula Göre

Cinsiyet	N	X	SS	t	önem
Samsun Eğitim	110	72,3818	11,5433	-,917	önemsiz
Amasya Eğitim	74	70,6892	13,3077		

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanında kendilerini yeterli bulmadıkları (orta düzeyde yeterli buldukları) açıkça görülmektedir. Ortalamalara bakıldığında erkek öğrencilerin öz yeterlik algılarının kız öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Amasya Eğitim ve Samsun Eğitim Fakülteleri arasında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanında yeterlik algılarında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Bir sosyal bilgiler öğretmen adayının öncelikle temel sosyal bilimlerde alan bilgisine sahip olması ve edindiği bilgileri de öğretme becerilerini kazanması beklenir. Öğrencilerin coğrafya alanında yeterlik algılarının

yüksek çıkmamasının nedenleri araştırması gerekmektedir. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programı, derslerin içerik ve işleniş üzerine detaylı araştırmalar yapılması ön görülmektedir. Programın eğitsel hedeflerine ulaşma ve programın doğru olarak yürütülme düzeyi başka araştırmalarla mutlaka karşılaştırılmalıdır. Böyle bir çalışmanın diğer üniversitelerde de yapılmasının araştırmaya farklı boyutlar katacağı ve durumu daha net olarak ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları üzerinde yapılan bu çalışmanın hizmetteki öğretmenler üzerinde de uygulanması planlanmaktadır.

KAYNAKLAR

Akkoyunlu, B.,Orhan,F. (2003) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (Böte) Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanma Öz Yeterlik İnancı ile Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki, The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET July 2003 ISSN: 1303-6521 Volume 2, Issue 3, Article 11

Ashton,P.T.(1984) Teacher efficacy: A motivational paradigm for effective teacher education. Journal of Teacher Education, 35(5),28-32

Atıcı,M.(2000) İlkokul Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Yetkinlik Beklentisi Rolünün İngiltere ve Türkiye’de seçilen Bir Araştırma Grubu Üzerinde İncelenmesi. www.yok.gov.tr/egtfak/meral.htm

Bandura,A.(1977)Self_Efficacy:Toward A Unifying Theory of Behavioral Change,Psychological Review.84(2),191-215

Bandura,A.(1993)Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning, *Educational Psychologist*, 28(2),117-148

Bandura,A.(1994)Self-efficacy,in V.S. Ramachandran(Ed).Encyclopedia of Human Behavior.(4), 71-81. Newyork:Acedemic Press

Bergman, P., McLaughlin, M.Bass,(1977) Federal Programs supporting Educational Change VII, Factors affecting Implementation and continuation, Santa Monica CA: Rand (ERIC Document Reproduction Service No.140 432)

Büyüköztürk,Ş.(1997)”Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi”,Eğitim Yönetimi Dergisi, 3, 453-464,1-3

Büyüköztürk,Ş.(2005) Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı,Pegem Yayıncılık, Ankara Enochs L.G.,Riggs, I.M.(1990)Further Development of an Elementary Science Teaching EfficacyBelief Instrument: A Preservice Elementary Scale, School Science and Mathemarics. 90 (8),694-706

Enochs L.G.,Riggs, I.M.(1990)Further Development of an Elementary Science Teaching Efficacy Belief Instrument: A

Preservice Elementary Scale, *School Science and Mathemarics*, 90 (8),694-706

Friedman, L.A.,Kass,E (2002) Teacher self efficacy: A classroom organization conceptualization. *Teaching and Teacher Education*, 18,, 675-686.(2004)

Gerçek, C., Yılmaz, M. Köseoğlu, P.Soran,-H.(2004)Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğrencilerinin Biyoloji Öğretiminde Öz- Yeterlik İnançları, Uluslararası 2. Balkan Eğitim Bilimleri Kongresi, 08-10 Ekim,Edirne

Gibson,S.,Dembo,M.H.(1984)Teacher Efficacy: A construct validation. Jurnal of Educational Psychology. 76, 569-582

Hazı,B.F.(2004) “Sınıf Öğretmenlerinin Fen Öğretiminde Öz Yeterlik İnancı” Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Milli eğitim Dergisi, sayı 161

Hazı, B.F. (2002) Fen Öğretiminde Öz-Yeterlik İnancı Ölçeği, Eğitim BilimleriUygulama, 1(2), 197-210

Henson Robin K.(2002) From adolescent angst to adulthood:Substantive Implications and Measurement Dilemmas in the Development of Teacher Efficacy Researc, *Educational Psychologist*,37(3),137-150

Karadeniz, B.C.(2005) “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya Alanına İlişkin Öz Yeterlik İnancı” Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Eğitim Fakültesi Dergisi, sa:20, 63-69

Kaufman,S.E.,Brook E.S.(2004) Primary-Grade Teachers’ Self-Efficacy Beliefs, Attitudes toward Teaching, and Discipline and Teaching Practice Priorities in Relation to the ResponsiveClassroom Approach,The Elementary School Journal,vol.104,no.4,321-341

Lampe,S.E.(2002) Empowerment: Teacher Perceptions and efficacy, Journal of Instructional Psychology, vol.29. no:3,139-146

Lewitt,K.E. (2001)An Analysis of Elementary Teachers’ Belief Regarding The Teaching and Learning of Science education,86(1),122 MEB.(2005) Öğretmenlik Mesleği Genel YeterliklerTaslağı <http://oyegm.meb.gov.tr/yet/index.htm>

Morgil,İ.Seçken,N.Yüce 1, S. (2004) Kimya Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnançlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi,BAÜ. Fen Bil.Enst. Dergisi, 6.1

Özkan,Ö,Tekkaya, C.Çakıroğlu ,J (2002) Fen Bilgisi Aday Öğretmenlerin Fen Kavramlarını Anlama Düzeyleri, Fen Öğretimine Yönelik Tutum ve Öz-Yeterlik İnançları,V.Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi,ODTÜ, Ankara ,16-18 Eylül

Öztürk, Ç. (2003) Ortaöğretim Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Yapma Yeterlikleri (Kırşehir İli Örneği).Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Master Tezi

Öztürk, Ç. (2004)Ortaöğretim Coğrafya Öğretmenlerinin Yöntem ve Teknikleri Kullanabilme Yeterlilikleri. Kırşehir Eğitim Faergisi, cilt 5, sayı 2, 75-83

Pajares,F.(1996)Self-efficacy beliefs in academic settings. Rewiew of Educational Resarch,66,543-578

Pajares ,F. (1997) Current directions in self-efficacy research. In M.Maehr&P.R. Pintrich (Eds), Advences in motivation and achievement

Rimm,E.S.,Sawyer, B.E.(2004) Primary-Grade Teachers' Self- Efficacy Beliefs, Attitudes toward Teaching,and Discipline Practice Priorities in relation to the Responsive Classroom Approach, The Elemantary School Journal, vol.104,nu. 4,marc,322,321-341.

Saklofske,D.H., Michayluk, C.O.et.(1988) Teacher efficacy and teaching behaviors. Psychological Reports, 63, 407-414(vol.10,pp.1-49. Greenwich

Savran,A. Çakıroğlu,J.(2006)Biyoloji Öğretmen Adaylarının Biyoloji Öğretimine İlişkin Öz Yeterlikİnançlarıhttp://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/html/dergibilgi/21/a14.htm

Schmitz,G.S.(2000) Zur Sturctur und Dynamik der Selbstwirksamkeitserwartung von Lehrern. Ein Protektiver Faktor Gegen Belastung und Burnout? Diggitale Dissertation. FU Berlin,http://darwin.inf.fu-berlin.de/2000/29

Tschannen- Moran, M,Woolfolk- Hoy,A. (1998)"Teacher efficacy: its meaning and measure", Review of Educational Researc 68 (2), 2002-48

Tschannen-Moran,M.,Woolfolk Hoy,A.(2001) Teacher efficacy:capturing an elusive construct. Teaching and Teacher Education,17,783-805

Umay,A.(2002)İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programının Öğrencilerin Matematiğe Karşı Özyeterlik Algısına Etkisi, V.Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, ODTÜ, Ankara ,16-18 Eylül

Yılmaz,M.,Köseoğlu,P.vd.(2004)Öğretmen Öz-Yeterlik İnancı,Bilim ve Aklın Aydınlığında EğitimDergisi,yıl;5,sa:58,www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi58/yilmaz-koseoglu.htm - 71k